

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže, soudkyně Mgr. et Mgr. Lenky Bahýřové, Ph.D., a soudce Mgr. Vadima Hlavatého v právní věci

žalobce: **D. K.**
t.č. Věznice Vinařice, Hlavní 245, 273 07 Vinařice

proti

žalované: **Vězeňská služba České republiky**
sídlem Soudní 1672/1a

o žalobě doručené soudu dne 1.4.2019 na ochranu před nezákonným zásahem žalované

takto:

- I. Žalované se zakazuje zdržovat na podúctu žalobce „E“ finanční prostředky žalobce nad rámec pohledávek podle § 25 odst. 4 věta první zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, a přikazuje se jí převést tyto finanční prostředky na podúčet žalobce „O“.
- II. Ve zbývajících částech se žaloba zamítá.
- III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 500 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení, obsah žaloby

1. Žalobce podal dne 1.4.2019 k Městskému soudu v Praze žalobu, z níž vyplývá, že se domáhá ochrany proti nezákonnému zásahu žalované spočívajícímu v zadržování finančních prostředků, které mu jsou poskytovány Českou správou sociálního

zabezpečení, do výše určené nařízením vlády č. 595/2006 Sb., tedy do výše nezabavitelného minima 7 370 Kč měsíčně. Žalobce rovněž požaduje, aby soud žalované stanovil povinnost tyto prostředky převést k osobnímu použití žalobce.

2. Žalobce v žalobě uvedl, že dne 14.1.2019 mu Česká správa sociálního zabezpečení oznámila, že mu bude v pravidelných měsíčních intervalech poukazován důchod ve výši 4 959 Kč. Přiznaný důchod je jediným zdrojem příjmů žalobce a je mu zasílán na adresu věznice, ve které vykonává trest odnětí svobody s konečným výstupem určeným na den 22.1.2022. Za období od data přiznání důchodu dne 5.9.2018 do 31.12.2018 byly žalobci zaslány prostředky v souhrnné výši 19 645 Kč, podle v té době platné výměry důchodu 4 333 Kč měsíčně. Z této sumy věznice žalobci bez jeho souhlasu strhla částku 5 760 Kč z důvodu nespecifikovaných pohledávek Vězeňské služby ČR, k čemuž neměla právo, neboť výměra důchodu 4 333 Kč nedosahuje hranice nezabavitelného minima 7 390 Kč.
3. Nynější výměra důchodu přiznaného od 1.1.2019 činí 4 959 Kč měsíčně. Z této částky věznice žalobci strhává 2 479 Kč, tj. 50%, na rezervaci pro úhradu nepřednostní pohledávky vymáhané v exekuci v celkové výši 214 900 Kč z titulu neuhrazených nákladů předchozího trestního řízení, u nichž má Vězeňská služba evidováno 196 387 Kč. Tyto věznicí strhávané prostředky jsou zadržované na kontě s označením „E pohledávky“ se zůstatkem ke dni 14.2.2019 ve výši 5 775 Kč. S ohledem na skutečnost, že se jedná o pohledávky nepřednostní, oznámila Česká správa sociálního zabezpečení exekutorskému úřadu (Exekutorský úřad JUDr. Homoly), že exekuce č.j. 030EX7484/17, 030EX18050/18 a 030EX31117/14 jsou neproveditelné z důchodu vypláceného ČSSZ pro nedostatečnost výše vypláceného důchodu, který nedosahuje výše nezabavitelného minima 7 370 Kč měsíčně ve smyslu ust. § 278 a 279 o.s.ř.
4. Žalobce uvedl, že po neúspěšném jednání se správou Věznice Vinařice dne 27.1.2019 požádal o prověření věci Ministerstvo spravedlnosti, které věc předalo Generálnímu ředitelství Vězeňské služby ČR (dále též jen „GRVS“). Ve vyjádření GRVS ze dne 15.2.2019, které žalobce přiložil k žalobě, byl postup Věznice Vinařice potvrzen jako souladný s platnými předpisy. Ve vyjádření je podle žalobce správně konstatováno, že rozhodovací pravomoc pro dispoziční prostředky odsouzených je pouze v pravomoci soudu. Toto vyjádření však zcela pomíjí skutečnost, že finanční prostředky vyplácené Českou správou sociálního zabezpečení nejsou odměnou, ale sociální dávkou odsouzeného.

II. Vyjádření žalované a replika žalobce

5. Žalovaná navrhl, aby byla žaloba zamítnuta. Ve vyjádření k žalobě poukázala na nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 14/2018 vydaného k provedení vyhlášky č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů (dále též jen „nařízení GRVS“), a citovala z jeho ust. § 6 odst. 2, § 6 odst. 1, § 16 odst. 2, 3, 5, 6, a 7.
6. Podle § 6 odst. 2 nařízení GRVS se na účet odsouzeného ukládají peníze, které měl odsouzený v době vzetí do výkonu trestu u sebe (pokud neurčí jinak), peníze, které mu

byly do věznice zaslány a které přijal, a peníze, které mu byly vyplaceny za vykonanou práci.

7. Podle § 6 odst. 1 nařízení GŘVS jsou finanční prostředky odsouzeného vedeny na následujících podúčtech:
 - a) kapesného s označením „K“
 - b) podúčet sociálního kapesného s označením „S“ (pouze do vyčerpání finančních prostředků)
 - c) úložného s označením „U“
 - d) osobní s označením „O“
 - e) rezerva s označením „R“
 - f) exekuce s označením „E“
 - g) cestovné s označením „C“
 - h) zdravotní s označením „Z“
 - i) peněz pro dítě s označením „D“
 - j) sociální poukázka s označením „B“ (nejedná se o peníze odsouzeného).
8. V části nařízení GŘVS nadepsané „Nakládání s penězi odsouzených, které nepochází z pracovní odměny“ v ust. § 16 jsou stanovena pravidla nakládání s penězi odsouzených zasláných jim během výkonu trestu.
9. Podle § 16 odst. 2 nařízení GŘVS se na účet odsouzeného zaúčtují také peníze, které byly odsouzenému do věznice během výkonu trestu zaslány a které přijal, včetně státem přiznaných důchodů a jiných sociálních dávek včetně bolestného, bez ohledu na to, zda byly poukázány cizím subjektem nebo věznicí, a zaúčtují se dle § 25 zákona o výkonu trestu. K přijetí peněz zasláných orgány státní správy a příjmu podléhajícího dani z příjmu se nevyžaduje souhlas odsouzeného.
10. Podle § 16 odst. 3 nařízení GŘVS veškeré peníze, které odsouzený do věznice obdržel a přijal je, pokud není dále stanoveno jinak, se automaticky informačním systémem rozdělí na dvě poloviny. Z toho se z první poloviny, která se zaokrouhlí na celé koruny nahoru, nejprve naplní podúčet cestovné „C“ (není-li tato částka již na úložném účtu „U“), zbylá část se převede na podúčet osobní „O“. Druhá polovina z přijatých peněz se převede na podúčet rezerva „R“ do výše úhrady nákladů výkonu trestu, tj. maximálně do výše 1 500 Kč za kalendářní měsíc, a do výše pohledávek vzniklých trestnými činy a pohledávek vzniklých vůči Vězeňské službě. Zbylá část se zaúčtuje na účet osobní „O“.
11. Podle § 16 odst. 5 nařízení GŘVS peníze na účtu rezerva „R“ se ponechají do doby rozúčtování pracovní odměny. Pokud odsouzený nesplnil z pracovní odměny zcela svou povinnost k úhradě nákladů výkonu trestu, uhradí se z podúctu rezerva „R“ zbývající část povinnosti k úhradě nákladů výkonu trestu. Pokud má odsouzený v evidenci pohledávky dle zákona o výkonu trestu, převede se zůstatek finančních prostředků z podúctu rezerva „R“ na podúčet exekuce „E“.
12. Podle § 16 odst. 6 nařízení GŘVS z podúctu úložného „U“ (§ 7 odst. 4 vyhlášky č. 10/2000 Sb.) nad 35 000 Kč a podúctu exekuce „E“ odsouzeného je možno provádět srážky bez souhlasu odsouzeného pouze na základě exekučního titulu, který zní na příkázání jiné

peněžité pohledávky (§ 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu) a v exekučním příkazu bude uveden jako oprávněný soud, zdravotnické zařízení, popř. lékárna nebo Vězeňská služba, které byla způsobena škoda nebo nemajetková újma během výkonu trestu.

13. Podle § 16 odst. 7 nařízení GŘVS srážky z podúctu exekuce „E“ na pohledávky, na které není vydáno rozhodnutí věznice ani exekuční příkaz, lze provádět pouze se souhlasem odsouzeného.
14. Vzhledem k tomu, že odsouzenému žalobci byla Českou správou sociálního zabezpečení zaslána do věznice z titulu sirotčího důchodu částka ve výši 19 645 Kč, bylo postupováno v souladu s nařízením GŘVS. Polovina z této částky, tj. 9 822 Kč, byla převedena na osobní konto „O“, polovina na podúčet rezerva „R“ a po rozúčtování byly peněžní prostředky převedeny na podúčet exekuce „E“. Následně z podúctu „E“ byla dne 15.1.2019 sražena částka 5 760 Kč, a to na základě pravomocného a vykonatelného rozhodnutí ředitele Věznice Vinařice o stanovení náhrady výkonu vazby ze dne 20.3.2018, č.j. VS 8586213701/03/18-5/NVV/1. Dále byly z účtu „E“ odsouzeného provedeny tyto srážky:
 - ve výši 49 Kč na základě rozhodnutí ředitele Vazební věznice Olomouc ze dne 16.5.2017, č.j. VS-535/ČJ-2017-803770, které nabylo právní moci dne 7.6.2017
 - ve výši 63 Kč na základě rozhodnutí ředitele Vazební věznice Ostrava dne 6.6.2017, č.j. VS-2765/229/ČJ-2017-803154, které nabylo právní moci dne 4.7.2017
 - ve výši 136 Kč na základě rozhodnutí ředitele Věznice Vinařice ze dne 14.9.2017, č.j. VS-8586213701/09/17-5/RVDT/1, které nabylo právní moci dne 9.9.2017
 - ve výši 29 Kč na základě rozhodnutí ředitele Vazební věznice Vinařice ze dne 8.2.2019, č.j. VS-8586213701/02/19-5/RVDT/1, které nabylo právní moci dne 20.2.2019.
15. Žalobce pobírá od 1.1.2019 sirotčí důchod ve výši 4 959 Kč, polovina ve výši 2 479 Kč je převáděna na osobní podúčet „O“ a druhá polovina je převáděna na podúčet rezerva „R“ a po rozúčtování v následujícím měsíci převáděna na podúčet „E“. Finanční prostředky na tomto podúctu nejsou použity na úhradu pohledávek vymáhaných v exekuci a použití těchto finančních prostředků k úhradě ať již exekučně vymáhaných pohledávek či jiných pohledávek by bylo možné jenom se souhlasem odsouzeného. Finanční prostředky na podúctu „E“ jsou v depozitu věznice a v den ukončení výkonu trestu jsou v plné zůstatkové výši vypláceny odsouzenému.
16. Dále žalovaná uvedla, že žalobce je studentem Středního odborného učiliště a ve smyslu ust. § 35 odst. 2 písm. d) zákona o výkonu trestu je osvobozen od povinnosti hradit náklady výkonu trestu.
17. Z výše uvedeného je podle žalované patrné, že finanční prostředky žalobce uložené na podúctu „E“ nebyly použity na uspokojování exekučně vymáhaných pohledávek, ale byly v souladu s platnými předpisy použity pouze na úhradu pohledávek Vězeňské služby ČR a zůstatek je uložen na podúctu „E“.

18. Žalobce v replice k vyjádření žalované uvedl, že na žalobě trvá, a dále navrhl, aby byly veškeré peníze, které mu byly strženy, jakož i všechny peníze, které jsou na kontu exekuce „E“ a rezerva „R“, uloženy na konto „O“. K replice přiložil rozhodnutí ředitele věznice Vinařice ze dne 13.9.2019, č.j. VS-8586213701/09/19-5/NVTDDP/1, jímž je stanovena žalobci povinnost nahradit náklady výkonu trestu odnětí svobody za období 08/2019 ve výši 1 500 Kč. Dále k replice přiložil dopis ČSSZ ze dne 26.9.2019, v němž se výkon rozhodnutí srážkou z důchodu, nařízený příkazem JUDr. Ondřeje Mareše, LL.M., ze dne 23.9.2019 pro oprávněného (Albert Česká republika, s.r.o.) proti povinnému (žalobce) pro pohledávku v částce 1 765 Kč s příslušenstvím, označuje za neproveditelný, neboť důchod povinného nedosahuje takové výše, aby z něj mohly být srážky prováděny.

III. Posouzení věci soudem

19. Žalobce se domáhá soudní ochrany prostřednictvím žaloby na ochranu před nezákonným zásahem ve smyslu § 82 a násl. s.ř.s., který spatřuje v tom, že na osobní podúčet „O“, tj. na účet k osobnímu použití žalobce, žalovaná nepřevádí celý důchod žalobce, přestože se jedná o částku do výše nezabavitelného měsíčního minima.
20. Nezákonným je takový zásah, u něhož jsou kumulativně splněny následující podmínky: Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ správního orgánu v širším smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka); v případě záporní zásahové žaloby je pak nutno, aby zásah nebo jeho důsledky trvaly, případně aby hrozilo opakování zásahu (6. podmínka). Není-li byt' jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (srov. rozsudky ze dne 17. 3. 2005, č.j. 2 Aps 1/2005 - 69 či ze dne 3. 11. 2015, č. j. 4 Azs 155/2017-20).
21. Podle § 25 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o výkonu trestu“) *pokud byly odsouzenému do věznice zaslány peníze, převedou se na jeho účet zřízený a vedený věznicí a odsouzený se o tom vyrozumí. Odsouzený nesmí mít u sebe během výkonu trestu finanční hotovost. Peníze zaslané odsouzenému výslovně na úhradu nákladů na zdravotní služby nehrazené z veřejného zdravotního pojištění, na úhradu regulačních poplatků a na nákup léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely a zdravotnických prostředků musí být uloženy na zvláštní účet, z něhož lze čerpat peníze pouze na úhradu uvedených nákladů. Nesouhlasí-li odsouzený s přijetím peněz, peníze se vrátí odesílateli na náklady odsouzeného. Nemá-li odsouzený dostatek finančních prostředků na odeslání, odečte věznice náklady na odeslání z odesílaných peněz. K přijetí peněz zaslaných orgány státní správy a příjmu podléhajícího dani z příjmu se nevyžaduje souhlas odsouzeného.*
22. Podle § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu *neuhradí-li odsouzený rozsudkem stanovenou škodu nebo nemajetkovou újmu způsobenou trestným činem, pro který se nachází ve výkonu trestu, pohledávky spojené s trestním řízením, pohledávky vzniklé v souvislosti s poskytnutím nebo zajištěním zdravotních služeb a úhrady regulačních poplatků a doplateků nad rámec veřejného zdravotního pojištění, soudní a správní poplatky a škodu nebo nemajetkovou újmu,*

kteřou způsobil Vězeňské službě během výkonu trestu, může k úhradě za poskytnuté zdravotní služby nebrazené z veřejného zdravotního pojištění a nákupu podle § 23 použít pouze polovinu peněžních prostředků podle odstavce 1 věty první a zbývající část peněžních prostředků může použít jen na úhradu těchto pohledávek; to neplatí pro peníze výslovně zaslané na úhradu nákladů uvedených v odstavci 1 věty třetí.

23. Podle § 25 odst. 6 zákona o výkonu trestu účet odsouzeného vedený věznicí není úročen a za jeho vedení se nevybírají poplatky. Peníze v cizí měně, které nelze směnit na českou měnu, se uloží ve věznici společně s jinými věcmi odsouzeného. Na účtu musí vždy zůstat částka potřebná k úhradě nákladů spojených s cestou odsouzeného z místa výkonu trestu do místa, kde se bude po propuštění zdržovat.
24. Podle § 35 odst. 1 zákona o výkonu trestu odsouzený je povinen hradit náklady výkonu trestu. Nelze-li tyto náklady srazit z odměny za práci, může věznice k jejich úhradě použít peněžní prostředky, které má odsouzený uloženy ve věznici. Výši nákladů výkonu trestu a podrobnosti její úhrady stanoví ministerstvo vyhláškou. V odst. 2 jsou pak vymezeny situace (doby), kdy je odsouzený od povinnosti podle odst. 1 osvobozen.
25. Podle § 39a odst. 1 zákona o výkonu trestu způsobil-li odsouzený zaviněným porušením povinnosti stanovené tímto zákonem škodu na majetku státu, se kterým hospodaří Vězeňská služba, a výše škody nepřevyšuje 10 000 Kč, rozhodne o povinnosti nahradit škodu ředitel věznice. Proti tomuto rozhodnutí lze podat stížnost, která má odkladný účinek (odst. 2). Výkon tohoto rozhodnutí se po dobu výkonu trestu provádí srážkami z pracovní odměny, peněz uložených ve věznici nebo příkázáním pohledávky (odst.4).
26. Podle § 8 vyhlášky č. 10/2000 Sb. o srážkách z odměny odsouzených na srážky k úhradě nákladů výkonu trestu se použije 40 % z důchodu nebo výsluhového příspěvku (odst. 1). Výše úhrady nákladů výkonu trestu (...) smí (...) činit nejvýše 1 500 Kč za kalendářní měsíc (odst. 4).
27. Podle § 11 vyhlášky č. 10/2000 Sb. o srážkách z odměny odsouzených rozhodnutí o výši nákladů výkonu vazby vydá ředitel věznice, a to na základě pravomocného rozhodnutí soudu, kterým byla odsouzenému uložena povinnost k náhradě nákladů spojených s výkonem vazby (odst. 1). Proti rozhodnutí podle odstavce 1 může odsouzený do 3 dnů od doručení podat stížnost řediteli věznice, který rozhodnutí vydal. (...) Stížnost může směřovat jen proti vypočtené výši nákladů výkonu vazby a nemá odkladný účinek. O stížnosti rozhoduje do šedesáti dnů od jejího obdržení generální ředitel Vězeňské služby nebo jím pověřený zaměstnanec Vězeňské služby (odst. 2).
28. Z citované zákonné právní úpravy ve spojení s výše citovanými ustanoveními nařízení GŘVS vyplývá, že pokud věznice obdrží finanční prostředky pro odsouzeného (zpravidla důchod, výsluha), rozdělí tyto prostředky na dvě části: a) první polovina zaslaných finančních prostředků se připíše nejprve na konto odsouzeného s označením „C“ (cestovné), které se musí naplnit do výše 500 Kč, zbytek (případně celá částka, je-li konto „C“ již naplněno) jde na osobní podúčet odsouzeného „O“; b) druhá polovina zaslaných finančních prostředků se zašle na podúčet R, z něhož poté věznice strhne náklady výkonu trestu (40 % z obdržených peněz, maximálně částka ve výši 1 500 Kč/měsíc); zbývali-li v této polovině finanční prostředky, věznice je převede na podúčet s označením „E“

(exekuce) a z tohoto podúčtu pak strhává peníze, má-li odsouzený pohledávky uvedené v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu. Pokud má odsouzený povinnost hradit i jiné pohledávky než ty, které jsou uvedeny ve výše zmíněném zákonném ustanovení, provádí tak věznice pouze s jeho souhlasem (tzv. pohledávky cizí, které vymáhá zejména soudní exekutor). Pokud k tomu odsouzený nedá souhlas, zbývající peníze z podúčtu E se následující měsíc zaúčtují a převedou na jeho osobní účet, tedy podúčet „O“ [viz Svoboda, M. (ed) Sborník stanovisek veřejného ochránce práv. Vězeňství II., Brno, 2019, s. 87-88]. Soud k tomu podotýká, že jiným způsobem, který je upraven vyhláškou č. 10/2000 Sb., je nakládáno s tzv. pracovní odměnou odsouzeného; z tvrzení žalobce ani ze spisového materiálu však nevyplývá, že by žalobce měl příjmy tohoto typu.

29. Správní spis, který si soud ve věci vyžádal, obsahuje mj. výpis konta žalobce ke dni 13.9.2019, z něhož vyplývá, že aktuální zůstatek na účtu žalobce činí celkem 24 175 Kč, z toho 500 Kč je na podúčtu „Cestovné“, 20 779 Kč na podúčtu „Exekuce“, 417 Kč na podúčtu „Osobní“, a 2 479 Kč na účtu „Rezervace“. Spisový materiál dále obsahuje přehled následujících pohledávek Vězeňské služby ČR vůči žalobci, které byly sraženy z konta žalobce:

- srážka ve výši 63 Kč za ztrátu prostěradla na základě rozhodnutí ředitele Vázební věznice Olomouc ze dne 16.5.2017, č.j. VS-535/ČJ-2017-803770, které nabylo právní moci dne 13.6.2017. Žalobce svým podpisem v protokolu o způsobené škodě potvrdil způsobení škody a souhlasil s tím, že mu bude dlužná částka ze strany žalované srážena z pracovní odměny nebo jiným způsobem;

- srážka ve výši 49 Kč za ztrátu prostěradla na základě rozhodnutí ředitele Vázební věznice Ostrava dne 6.6.2017, č.j. VS-2765/229/ČJ-2017-803154, které nabylo právní moci dne 4.7.2017. Žalobce svým podpisem v protokolu o způsobené škodě potvrdil způsobení škody a souhlasil s tím, že mu bude dlužná částka ze strany žalované srážena z pracovní odměny nebo jiným způsobem;

- srážka ve výši 136 Kč za náklady na léky na základě rozhodnutí ředitele Věznice Vlnařice ze dne 14.9.2017, č.j. VS-8586213701/09/17-5/RVDT/1, které nabylo právní moci dne 9.9.2017. Žalobce dne 14.6.2017 podepsal souhlas s tím, že Vězeňská služba použije k úhradě vzniklého dluhu finanční prostředky z účtu žalobce;

- srážka ve výši ve výši 29 Kč za náklady na léky na základě rozhodnutí ředitele Vázební věznice Vlnařice ze dne 8.2.2019, č.j. VS-8586213701/02/19-5/RVDT/1, které nabylo právní moci dne 20.2.2019. Žalobce dne 3.9.2018 podepsal souhlas s tím, že Vězeňská služba použije k úhradě vzniklého dluhu finanční prostředky z účtu žalobce.

30. Za spornou považuje žalobce srážku ve výši 5 760 Kč za náklady spojené s výkonem vazby za 128 dnů na základě rozhodnutí ředitele Věznice Vlnařice o stanovení náhrady výkonu vazby ze dne 20.3.2018, č.j. VS 8586213701/03/18-5/NVV/1. Toto rozhodnutí žalobce převzal dne 22.3.2018, přičemž byl poučen, že dlužná částka je pohledávkou, která může být uspokojena výkonem rozhodnutí podle § 36 odst. 5 zákona o výkonu trestu také srážkami z peněz uložených ve věznici. Ze spisového materiálu (ani z žalobních tvrzení) není patrné, že by žalobce proti předmětnému rozhodnutí podal stížnost. Jak vyplývá z (části) výpisu z vězeňského účtu žalobce, částka ve výši 5 760 Kč byla žalobci z účtu stržena dne 15.1.2019.

31. Spisový materiál dále obsahuje seznam cizích pohledávek za žalobcem v celkové výši 237 022 Kč (exekuční příkazy vydané exekutory Mgr. Jaroslavem Homolou, Mgr. Ing. Jiřím Proškem, Mgr. Petrem Jarošem, pohledávky OS Vsetín). Ve vztahu k těmto pohledávkám žalovaná nečinila z vězeňského účtu žalobce žádné peněžní převody.
32. Žalobce požaduje, aby žalovaný celý jeho důchod (ve výši 4 959 Kč měsíčně) převáděl na podúčet „O“, resp. na podúčet, který má pro své osobní využití. Argumentuje tím, že jeho příjem nedosahuje ani tzv. základní nezabavitelné částky ve smyslu nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (dále též jen „nařízení o nezabavitelných částkách“). Podle § 1 tohoto nařízení *„základní částka, která nesmí být podle § 278 občanského soudního řádu sražena povinnému z měsíční mzdy, je rovna úhrnu dvou třetin součtu částky životního minima jednotlivce a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu podle zvláštního právního předpisu (dále jen "nezabavitelná částka") na osobu povinného, a jedné čtvrtiny nezabavitelné částky na každou osobu, které je povinen poskytovat výživné. Částka normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu se stanoví pro byt užívaný na základě nájemní smlouvy v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel.*
33. Žalobce si nezabavitelnou částku vypočetl na 7 370 Kč měsíčně, aniž by však uvedl, jakým výpočtem k této částce dospěl. Pokud je totiž nezabavitelná částka počítána ze součtu částky životního minima jednotlivce (to činí podle § 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, 3 410 Kč) a částky normativních nákladů na bydlení (ta se stanoví podle § 26 zákona č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře, na základě typu bytu a počtu osob v rodině), potom je otázkou, z jakých částek vyšel žalobce jako osoba, která je ve výkonu trestu. K tomu soud podotýká, že žalobce v podkladech, které soudu zaslal pro účely posouzení jeho žádosti o osvobození od soudního poplatku, uvedl, že nemá žádnou vyživovací povinnost, ani žádné závazky.
34. Pokud by měl soud s ohledem na uvedené obtíže při výpočtu nezabavitelné částky v případě žalobce posoudit tu skutečnost, že částka, kterou žalovaná každý měsíc převádí na podúčet „O“, tj. jedna polovina z měsíčního příjmu žalobce (2 479 Kč), nedosahuje ani částky životního minima jednotlivce, nemůže přisvědčit názoru žalobce, že by žalovaná postupovala nezákonně (či dokonce protiústavně), pokud z příjmu žalobce vyčlenila část (polovinu) k úhradě nákladů podle § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu a z této části pak srazila na základě vykonatelných rozhodnutí žalované příslušné částky (na úhradu nákladů spojených s výkonem vazby, na náhradu škody).
35. Částka, která je stanovena jako životní minimum jednotlivce, představuje minimální hranici peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb (§ 1 odst. 1 zákona o životním a existenčním minimu). V případě osob ve výkonu trestu je nicméně zajištěna potřeba bydlení, stravy i ošacení, přičemž měsíční náklady výkonu trestu, k jejichž úhradě je odsouzený povinen (§ 35 zákona o výkonu trestu), činí nejvýše 1 500 Kč za měsíc. V rámci pobytu ve věznici jsou tedy uvedené základní životní potřeby vězňů uspokojovány, přičemž náklady na tyto potřeby jsou nižší než částka životního minima jednotlivce, a dokonce nižší než částka existenčního minima (ta činí podle § 5 zákona o životním a existenčním minimu 2 200 Kč).

36. Při posouzení věci soud vyšel též z nálezu Ústavního soudu ze dne 6.4.2017, sp. zn. IV. ÚS 1351/16, který k aplikovanému ustanovení § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu vyložil, že toto ustanovení „na straně jedné umožňuje - za splnění stanovených podmínek - omezit vlastnické právo osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, vedle toho však současně stanoví, že právě v takové situaci uvedená osoba může (byť nikoliv volně) i nadále disponovat s polovinou peněžních prostředků, které jí byly zaslány do věznice, přičemž zbývající polovinu může užít jen na úhradu zákonem vyjmenovaných pohledávek (srov. KALVODOVÁ, V. Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2012, s. 77.).“ Z uvedeného nálezu, včetně jeho výroku, kterým Ústavní soud Věznici Karviná zakázal pokračovat v porušování základního práva stěžovatele na ochranu vlastnictví tím, že prováděla srážky z vězeňského účtu stěžovatele nad rámec přesahující § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, lze dovozovat ústavní konformitu, resp. zákonnost postupu žalované, která vždy pouze polovinu příjmů žalobce (nikoli všechny příjmy) převedla na podúčet „O“.
37. Pokud tedy žalobce namítal, že mu žalovaná z jeho účtu strhla 5 760 Kč z důvodu nespecifikovaných pohledávek, tato námitka není důvodná, neboť tuto částku žalovaná žalobci strhla na základě pravomocného rozhodnutí ředitele Věznice Vinařice o stanovení náhrady výkonu vazby ze dne 20.3.2018, č.j. VS 8586213701/03/18-5/NVV/1, a to nikoli z jeho osobního podúctu, nýbrž z podúctu E, tvořeného z poloviny příjmů žalobce. Nutno dodat, že s uvedeným rozhodnutím ředitele Věznice Vinařice byl žalobce řádně seznámen a dobrovolně nesplnil povinnost k úhradě stanovené částky. Žalovaná proto oprávněně přistoupila ke stržení této částky z účtu žalobce a její postup v tomto ohledu nebyl nezákonným zásahem (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22.8.2019, č.j. 5 As 195/2018-19 či ze dne 22.11.2018, č.j. 1 As 200/2018-26).
38. Soud se nicméně dále zabýval tím, zda žalovaná postupuje řádně (v souladu se svým vlastním vnitřním předpisem), pokud – jak vyplynulo z jejího vyjádření a jak potvrzuje též zaslaný spisový materiál – finanční prostředky na podúctu žalobce „E“ i poté, kdy byly uhrazeny pohledávky podle § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu, ponechává na tomto účtu, tj. v depozitu věznice s tím, že odsouzenému budou vyplaceny v plné zůstatkové výši v den ukončení výkonu trestu. Takový postup nemá dle názoru soudu oporu v právní úpravě, neboť pokud žalovaná po rozúčtování za příslušný kalendářní měsíc nemá ve vztahu k žalobci pohledávky podle § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu, není zde důvod k tomu, aby žalobce neměl ke svým finančním prostředkům přístup prostřednictvím podúctu „O“. Jak ostatně vyplývá z § 16 odst. 3 nařízení GRVS, na podúčet rezerva „R“ (a následně „E“) se převádí druhá polovina z peněz, které odsouzený do věznice obdržel a přijal, do výše úhrady nákladů výkonu trestu (tj. maximálně do výše 1 500 Kč za kalendářní měsíc), a do výše pohledávek vzniklých trestnými činy a pohledávek vzniklých vůči Vězeňské službě; zbylá část se zaúčtuje na účet osobní „O“.
39. Ze spisového materiálu ani z vyjádření žalované nevyplývá, že by žalobce měl ke dni 13.9.2019, kdy byl proveden výpis z jeho konta, neuhrazené pohledávky ve smyslu § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu. Spisový materiál obsahuje (a žalovaná to ve svém vyjádření potvrzuje) pouze seznam pohledávek mimo rámec § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu v celkové výši 237 022 Kč. Z rozhodnutí ředitele věznice Vinařice ze dne 13.9.2019, č.j. VS-

8586213701/09/19-5/NVTDDP/1, jímž je stanovena žalobci povinnost nahradit náklady výkonu trestu odnětí svobody za období 08.2019 ve výši 1 500 Kč, a které žalobce přiložil k replice, lze nicméně dovozovat, že žalobce již není od povinnosti hradit náklady spojené s výkonem trestu (ve výši 1 500 Kč měsíčně) osvobozen, jak uváděla žalovaná ve vyjádření k žalobě.

40. Z výpisu konta žalobce ke dni 13.9.2019 vyplynulo, že na podúctu „E“, tj. na účtu, který žalobce nemůže použít na nákupy podle § 23 zákona o výkonu trestu či k úhradě za poskytnuté zdravotní služby nehraněné z veřejného zdravotního pojištění, je 20 779 Kč. Pokud však ve vztahu k žalobci neexistují nesplacené pohledávky podle § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu, právní úprava nedává podklad pro to, aby žalovaná tyto finanční prostředky zadržovala na účtu „E“, k němuž žalobce nemá volný přístup, a to zvláště za situace, kdy žalobce má pravidelný měsíční příjem z důchodu v takové výši, že jeho polovina postačuje na úhradu měsíčních nákladů spojených s výkonem trestu. Z uvedeného důvodu soud žalované zakázal, aby na podúctu žalobce „E“ zadržovala finanční prostředky žalobce nad rámec pohledávek podle § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu, a zároveň jí přikázal, aby tyto finanční prostředky převedla na podúčet žalobce „O“, resp. aby tak postupovala i do budoucna.
41. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, a proto mu soud přiznal náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem tvořených zaplaceným soudním poplatkem za žalobu ve výši 500 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 31. října 2019

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu